

**Wyrok z dnia 16 grudnia 1994 r.
I PRN 33/94**

Rozpoznanie sprawy bez ustanowienia mimo, wniosku powoda oraz istnienia przesłanek przewidzianych w art. 143 i 144 k.p.c., kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego, powoduje pozbawienia go możliwości obrony swych praw, co jest przyczyną nieważności postępowania (art. 369 pkt 5 k.p.c.).

Przewodniczący SSN: Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Antoni Filcek,

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 1994 r., sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych w K. przeciwko Zbigniewowi J. o zapłatę kwoty 15.736.600 zł, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Kielcach z dnia 8 czerwca 1993 r. (uzupełnionego postanowieniem z dnia 16 lipca 1993 r.), [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i znosząc postępowanie sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu-Sądowi Pracy w Kielcach do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem zaocznym z dnia 8 czerwca 1993 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Kielcach zasądził od pozwanego Zbigniewa J. na rzecz powodowego Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych w K. kwotę 15.736.600 zł z ustawowymi odsetkami tytułem odszkodowania za niedobór oleju napędowego.

Wyrok ten zaskarżył rewizją nadzwyczajną Minister Sprawiedliwości zarzucając mu rażące naruszenie art. 369 pkt 5 k.p.c., art. 3 § 2 k.p.c. oraz art. 143 i 144 § 1 k.p.c. i naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej. Rewidujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Zdaniem Ministra Sprawiedliwości pozwany był pozbawiony możliwości obrony swoich praw, gdyż pomimo stosownego wniosku powoda Sąd nie ustanowił dla pozwanego kuratora. Dokonywanie przez Sąd doręczeń pism procesowych i wezwań dla pozwanego na jego adres zamieszkania w kraju i przyjęcie domniemania doręczenia na podstawie art. 139 k.p.c. rażąco narusza prawo, albowiem powód uprawdopodobnił, że miejsce pobytu pozwanego nie jest znane i złożył wniosek o ustanowienie kuratora. Naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej uzasadniono naruszeniem przez Sąd zasady prawdy obiektywnej i zasady równości stron.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona.

Sąd I instancji powinien ustanowić dla pozwanego kuratora, ponieważ w stanie faktycznym sprawy były spełnione przesłanki określone w art. 143 k.p.c. i art. 144 k.p.c. Z przepisów tych wynika, że jeżeli miejsce pobytu strony nie jest znane - co powinien

uprawdopodobnić wnoszący o ustanowienie kuratora - a stronie ma być doręczony pozew lub inne pismo procesowe wywołujące potrzebę podjęcia obrony jej praw, to doręczenie może nastąpić tylko do rąk kuratora, ustanowionego na wniosek osoby zainteresowanej.

W pozwie zawarto wniosek o ustanowienie kuratora oraz uprawdopodobniono go odpisem pisma Rejonowej Komendy Policji w K. z dnia 21 grudnia 1992 r. zawierającego informację, iż pozwany od marca 1992 r. przebywa poza granicami kraju. Upływ nieznacznego czasu od dnia przekazania tej informacji przez Policję do wytoczenia powództwa dnia 8 lutego 1993 r. oznacza uprawdopodobnienie przez powoda, że miejsce pobytu pozwanego nie jest znane.

Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw jest przesłanką nieważności postępowania (art. 369 pkt 5 k.p.c.) skutkującą jego zniesieniem (art. 388 § 2 k.p.c.) i stanowi nie tylko rażące naruszenie wskazanych wyżej przepisów kodeksu postępowania cywilnego, ale także narusza interes Rzeczypospolitej Polskiej (art. 421 § 2 k.p.c.).

Z powyższych względów na podstawie art. 422 § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

=====